

Слід розуміти, що добросовісність як критерій функціонування суддів не є сталою детермінантою, вона потребує зміни, трансформації і новітніх підходів відповідно до глобальних сучасних проблем. Вона змінюється так само як змінюються права людини, тому що виступає чинником охорони та захисту цих прав та законних інтересів представниками судової влади.

Яскравим прикладом змін є ЄСПЛ, оскільки права людини в Європі — це постійна робота. Індивідуальні свободи, захищені Європейською конвенцією з прав людини, не закріплені ні текстом договору, ні наміром його розробників. Натомість Конвенцію періодично перетлумачують 47 суддів Європейського суду з прав людини. Застосовуючи відомий динамічний і еволюційний підхід до тлумачення, Суд визнав, що національні закони та практика, які колись не викликали занепокоєння щодо прав людини, суперечать Конвенції, коли пізніше були переоцінені у світлі прогресивних регіональних тенденцій у законодавстві, політиці та громадській думці. Можливо, найбільш вражаючим є те, що ЄСПЛ без вагань прямо скасував свої попередні рішення, щоб розширити захищені права [3]. Отож судова діяльність не є усталеним закоренілим процесом, зміна законодавства, зміна правової ідеології розширення тлумачення прав людини – це се ті чинники, які повинні сприймати представники правосуддя як основу для реалізації права на справедливий суд та формувати оновлену систему добросовісності.

1. Про судоустрій і статус суддів *Відомості Верховної Ради*. 2016, № 31, ст.545

2. Alykallam A., Salwani I. Othman, R. Predictors Influencing Local Council Officers' Level of Integrity *World Journal of Management* 2018 Vol. 9. No. 2. P. 31 – 45

3. Helfer L.R, Voeten E., Back W. Human Rights in Europe? *European Journal of International Law*, 2020. Vol. 31, Is. 3, P. 797–800027.

УДК 342.722.3

DOI: 10.31733/17-03-2023-101-102

Ксенія ФІЛІПЧУК

аспірант Інституту права, психології
та інноваційної освіти
Національного університету
«Львівська політехніка»

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВПЛИВИ НА ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

Глобалізація є явищем і процесом, що торкається усіх сфер громадського життя суспільства. Політична та правова сфера не є винятком. «Всеосяжний, універсальний характер процесів глобалізації пов'язаний з їх оцінкою через призму поширення в планетарному масштабі на всі сфери соціальної дійсності, включаючи правову. Глобалізація в праві відображає, перш за все, якісні характеристики інтернаціоналізації, інтервенції (в тому числі взаємної) провідних правових систем, сучасності і на цій основі – наростання загального в нормативноправовому житті сучасної цивілізації. Особливо важливо, що такого роду процеси є відображенням тенденцій юридизації, посилення правового нормування основних сфер соціальної дійсності в умовах переходу сучасної цивілізації до плюралістичної демократії, утвердження у всесвітньому масштабі цінностей індустріального суспільства, поступового «вростання» національних правових систем в єдину всесвітню правову систему, з одного боку, і виникнення в ХХІ столітті нових глобальних загроз людству у вигляді міжнародного тероризму, природних і техногенних катастроф, екологічної та енергетичної криз і т.д. – з іншого» [1, с.77]

Правова та політична комунікація та інституції відіграють ключову роль у забезпеченні легітимності в сучасних суспільствах, чи то в контексті розробки спільних правових норм, прийняття обов'язкових колективних рішень, вирішення конфліктів чи здійснення політичної влади. Вони не лише сформулювали та передали соціальне значення, цінності та політичну владу в усіх секторах суспільства, вони також були засновані на основних цінностях, пов'язаних з демократією, верховенством права та основними свободами, і тому сприймалися як законні.

У «класичний» період сучасності правові та політичні комунікації та інституції були

тісно пов'язані з рамками національної держави і, отже, з обмеженою історичною, соціальною та культурною системою відліку.

Сьогодні правові та політичні процеси дедалі більше характеризуються міжнародними та транснаціональними процесами, а також тим фактом, що безліч проблем необхідно вирішувати поза національними кордонами. Як такі, правові та політичні процеси та інституції наразі є частиною комплексних перетворень у суспільстві, які можуть мати вирішальне значення для соціальної інтеграції, довіри, ефективності, здійснення влади та сприйняття суспільством легітимності. Вказане безпосередньо впливає на зміну політичних прав суспільства.

У той же час, все більш глобальні економічні, технологічні та культурні зміни не тільки допомогли змінити передумови для правових і політичних інститутів, вони також додали свою власну глобальну та транснаціональну динаміку, процеси та інститути, які доповнюють, виходять за рамки та трансформують традиційні політичні та правові процеси.

Таким чином, політичні та правові інститути та процеси прийняття рішень повинні мати справу з новою формою складності на багатьох рівнях, щодо змісту, процесу та легітимності. Економічні, технологічні та культурні процеси глобалізації допомагають трансформувати як те, що сприймається як легітимні та справедливі норми та політичні рішення, так і те, який тип процесів встановлення фактів і прийняття рішень сприймається як легітимний. Міжнародні та транснаціональні процеси прийняття рішень мають стосуватися набагато більш неоднорідної та складної системи відліку, що стосується як реальних подій, так і цінностей. Також зростає взаємодія між міжнародними та транснаціональними процесами, а кордони між ними розмиті [2].

В контексті глобалізації політичних прав людини виокремлюються два протилежні фактори. Зміна суверенітету, що супроводжує глобалізацію, означає, що недержавні суб'єкти більше, ніж будь-коли, залучені до питань, пов'язаних з правами людини. Такий розвиток подій ставить під сумнів міжнародне право прав людини, оскільки здебільшого це право було розроблено, щоб стримувати зловживання з боку могутніх держав і державних агентів. Хоча глобалізація розширила здатність громадянського суспільства функціонувати через кордони та захищати права людини, інші учасники отримали владу порушувати права людини непередбаченими способами.

Окрім трансформації політичної системи та правових механізмів глобалізація вимагає зміни самої людини. Варто погодитися з науковцями в тому, що «світ безперервно модернізується, а суспільна свідомість не може «розширювати» свої кордони, виступаючи в «старих рамках». У зв'язку з цим з'являється багато проблем. Властивістю відкритості мислення є усвідомлення того, що відбувається у всесвіті і що несе нову інформаційну революцію. У новій епосі ефективно жити зможе тільки широко освічена людина, і тому людство повинно бути готовим до цих змін» [3, с.82].

Отже загалом політичні права, як і інші правові явища підлягають зміні під впливом невизначених та непрогнозованих глобальних процесів. Вказане вимагає перегляду сталого суспільного життя, правового регулювання та трансформації окремої особистості в контексті нових вимог часу.

---

1. Янчук А. О., Єфремова Н. В. Конституціоналізація інституту народовладдя через призму верховенства права в умовах глобалізації *Соціальний калейдоскоп*. 2020. Т. 1, Вип. 3. С. 75-93.

2. Sand I.-J. Law and politics in a global society URL: <https://www.uio.no/english/research/interfaculty-research-areas/kultrans/areas/transnational/>.

3. Курбанова А. Н. Роль глобалізації у формуванні нової людини у новому світі та її соціально-філософські аспекти. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2020. № 3(1). С. 80-84.